

1. Autoprezentacja placówki

Centrum Kształcenia Ustawicznego we Wrocławiu jest największą w województwie placówką specjalizującą się w kształceniu, doksztalcaniu, przekwalifikowywaniu osób dorosłych, w tym niepełnosprawnych, na różnych poziomach edukacyjnych w formach szkolnych i pozaszkolnych. Do form szkolnych należy: stacjonarne lub zaoczne Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych, Gimnazjum dla dorosłych, a od bieżącego roku szkolnego – Zasadnicza Szkoła Zawodowa, Technikum uzupełniające i Liceum uzupełniające dla osób dorosłych. Formy niestacjonarne organizowane w CKU to przede wszystkim: kształcenie eksternistyczne, formy kursowe, kształcenie z elementami nauczania na odległość oraz egzaminy nadające kwalifikacje zawodowe. Kadre pedagogiczną Centrum stanowią nauczyciele odpowiednio wykwalifikowani, przeszkoleni do pracy z osobami dorosłymi.

2. Charakterystyka uczącej się społeczności

Ze względu na specyfikę placówki (szkoła dla dorosłych) nie można jednoznacznie określić profilu słuchacza Centrum Kształcenia Ustawicznego.

Można tu odnaleźć uczniów, którzy ukończyli szkołę podstawową, gimnazjum albo szkołę zawodową. Najmłodsi słuchacze uczący się w Centrum mają 18 lat, najstarsi 50-60 lat. Są to osoby pochodzące zarówno ze środowisk miejskich, jak i wiejskich. Wśród słuchaczy są również osoby mieszkające poza granicami kraju (kształcą się w formach niestacjonarnych: korespondencyjnie i eksternistycznie), dzieci pracowników polskich placówek dyplomatycznych, osoby powracające do Polski, by uzupełnić wykształcenie, siostry zakonne, osoby kontynuujące naukę po niepowodzeniach w szkole młodzieżowej.

Często są to ludzie związani z życiem zawodowym i rodzinnym albo posiadający pewne doświadczenia zawodowe, ale w chwili obecnej bezrobotne lub zmieniające kwalifikacje. Duża część uczniów uzupełnia luki w wykształceniu, wiedząc, iż czasy, w których żyjemy wymagają inicjatywy i ciągłego zdobywania nowych umiejętności, aby sprostać wymaganiom rynku pracy.

Centrum Kształcenia Ustawicznego jest placówką o bogatym doświadczeniu we współpracy z ludźmi stojącymi przed wizją poszukiwania pracy. Dlatego też jest najwłaściwszym miejscem do uruchomienia ośrodka, który metodą praktyczno-

¹ Centrum Kształcenia Ustawicznego we Wrocławiu.

² Na przykładzie Szkolnego Ośrodka Kariery w Centrum Kształcenia Ustawicznego we Wrocławiu.

warsztatową przygotowuje słuchaczy do pokonania barier, jakie napotykać oni na trudnej drodze prowadzącej do zatrudnienia czy uruchamiania własnej działalności gospodarczej.

3. Szkolny Ośrodek Kariery w CKU

W związku ciągłymi przemianami ekonomicznymi, słabą orientacją zawodową, pewną bezradnością funkcjonowania na rynku pracy, strachem przed rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej, nie tylko wśród słuchaczy CKU, ale i młodzieży innych szkół regionu, podjęto kroki, by w placówce powstał Szkolny Ośrodek Kariery. Adresatami ośrodka są: słuchacze CKU, młodzież wrocławskich szkół gimnazjalnych i licealnych, młodzież wiejskich szkół gimnazjalnych i licealnych regionu, osoby niepełnosprawne, wszyscy zainteresowani planowaniem własnej kariery zawodowej.

Zainteresowane osoby mogą tutaj, pod kierunkiem doradcy zawodowego zdobywać wiedzę i umiejętności w zakresie postaw i zachowań niezbędnych do realizowania swojej drogi zawodowej, poznać reguły rządzące rynkiem pracy, uzyskiwać informacje o ścieżkach edukacyjnych, o lokalnym rynku pracy, zapoznawać się z podstawowymi informacjami z zakresu prawa pracy.

Szkolny Ośrodek Kariery mieści się w wydzielonej sali, jest wyposażony w:

- urządzenia z zakresu nowoczesnej technologii informacyjnej: 5 stanowisk komputerowych ze stałym łączem internetowym i specjalistycznym oprogramowaniem wykorzystywanym przez doradcę zawodowego w pracy ze słuchaczami, rzutnik multimedialny wraz z ekranem, drukarkę laserową, skaner, telewizor, wideo, kasety VHD z filmami edukacyjnymi („Jak pokonać stres”, „Autoprezentacja”, „Asertywność”, „Poczucie własnej wartości”, „Zawodowy list gończy” itp.);
- duży i różnorodny zbiór materiałów zawodoznawczych (teczki zawodów, informatory o zawodach, kasety wideo prezentujące ścieżki kariery zawodowej),
- informatory, przewodniki szkolne, poradniki,
- testy multimedialne podnoszące poziom wiedzy o samym sobie (test preferencji zawodowych, test samooceny, test wartości, test umiejętności, test mocnych i słabych stron, test umiejętności zarządzania czasem, samoocena przedsiębiorczości, badanie charakteru i temperamentu itp.),
- zbiór literatury dotyczącej zagadnień dotyczących projektowania własnej kariery zawodowej, jest to tzw. „Biblioteka człowieka sukcesu”.

4. Formy i metody pracy doradcy zawodowego w CKU

Podstawowe zadania Szkolnego Ośrodka Kariery dotyczące pracy ze słuchaczami, realizowane są przez doradcę zawodowego w następujących formach:

- spotkania grupowe o charakterze treningowo-warsztatowym,
- poradnictwo indywidualne.

Zajęcia grupowe organizowane przez doradcę zawodowego są różnicowane tematycznie ze względu na poziom kształcenia słuchaczy.

Semestry programowo najniższe uczestniczą w zajęciach grupowych rozwijających umiejętności społeczne, przygotowujących do trafnych wyborów edukacyjno-zawodowych i rozpoczęcia życia zawodowego.

Przykładowe zagadnienia:

Zajęcia zapoznawczo-integracyjne. Zawarcie kontraktu

(oczekiwania uczestników, ustalenie zasad i norm gwarantujących uczestnikom poczucie bezpieczeństwa, intymności, wzajemnego zaufania);

Samopoznanie

Ćwiczenia grupowe służące pogłębianiu świadomości własnych cech osobowości, potrzeb, zainteresowań, preferowanego stylu życia, ankieta „Jaki jestem”;

Poznanie siebie w relacjach z ludźmi

Obserwacja swojego funkcjonowania w grupie, uzyskanie informacji zwrotnych od grupy dotyczących tego, jak każdy jest postrzegany, jak odbierane i interpretowane jest jego zachowanie, w jaki sposób się komunikuje;

Wzmacnianie poczucia własnej wartości

Kształtowanie świadomości swoich zalet i mocnych stron, umiejętności auto-prezentacji i autoreklamy;

Komunikacja

Uczenie skutecznego porozumiewania się, współpracy, negocjacji;

Zakres tematyczny zajęć grupowych w semestrach wyższych:

Asertywność

Kształtowanie świadomości własnych praw, ćwiczenie umiejętności ich obrony, bez naruszania praw innych;

Przekraczanie własnych ograniczeń

Rozwijanie strategii skutecznego radzenia sobie ze stresem, lękiem, nieśmiałością;

Zarządzanie własnym czasem

Ćwiczenie umiejętności organizacji czasu, przygotowania się do egzaminów, elementy treningu uczenia się;

Świadome planowanie swojego życia

Kształtowanie umiejętności podejmowania decyzji, wyznaczania celów krótko i długofalowych, planowanie realizacji celów;

Semestry programowo najwyższe, kończące naukę w CKU przygotowywane są przez doradcę zawodowego do świadomego wyboru ścieżki edukacyjno-zawodowej oraz do aktywnego wyjścia na rynek pracy. Realizowane są następujące zagadnienia:

Nowy system edukacyjny oraz możliwości kontynuowania nauki

Zapoznanie słuchaczy z różnymi rodzajami szkół np. ponadgimnazjalnych, policealnych, uczelni wyższych (profile, kierunki kształcenia, wymagania rekrutacyjne)

Metody poszukiwania pracy

Prezentacja aktywnych i pasywnych metod poszukiwania pracy, zapoznanie słuchaczy z podstawowymi zasadami aktywnego poszukiwania pracy;

Przygotowanie dokumentów aplikacyjnych

Zasady tworzenia życiorysu i listu motywacyjnego, najczęściej spotykane błędy, porady praktyczne dotyczące dokumentów aplikacyjnych;

Rozmowa z pracodawcą

Przygotowanie do pierwszego spotkania z potencjalnym pracodawcą, najczęściej spotykane pytania ze strony pracodawcy, pytania, które warto zadać pracodawcy, jak odpowiadać na trudne pytania;

Autoprezentacja

Rola pierwszego wrażenia podczas spotkania służbowego, komunikacja niewerbalna, mowa ciała, podstawowe zasady poprawnego zachowania.

Zakładanie własnej działalności gospodarczej

Test przedsiębiorczości, właściwe ukierunkowanie i wsparcie samozatrudnienia, etapy działań związane z zakładaniem własnej działalności gospodarczej.

Instytucje wspomagające osoby bezrobotne

Urzędy Pracy, Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej, OHP, Mobilne Centra Planowania Kariery Zawodowej, Szkolne Ośrodki Kariery itp.

Na każdym poziomie edukacyjnym prowadzone są zajęcia informacyjne na temat świata zawodów, wymagań poszczególnych zawodów, ścieżek kształcenia oraz zawodów przyszłości.

Metodami pracy najczęściej wykorzystywanymi przez doradcę zawodowego podczas spotkań grupowych są: mini wykład, praca w parach i podgrupach, burza mózgów, dyskusja, gry dydaktyczne – inscenizacje, symulacje, drama, ćwiczenia indywidualne, zadania domowe.

Ze względu na specyfikę zajęć słuchacze uczestniczący w warsztatach grupowych pracują najczęściej siedząc w kole lub przy jednym, dużym stole. Pozwala to na wytworzenie w grupie poczucia partnerstwa, pozwala na bliższy kontakt, umożliwia wszystkim patrzeć na siebie. Praca w kręgu sprzyja umiejętności wyrażania uczuć, słuchania innych i zapamiętywania tego, ułatwia kontakty społeczne, pozwala doświadczyć uczucia wzajemnego ciepła.

Poradnictwo indywidualne w CKU dotyczy głównie pomocy zainteresowanym osobom podczas indywidualnych konsultacji:

- w profesjonalnym przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych – zainteresowana osoba wspólnie z doradcą zawodowym tworzy swoje CV i list motywacyjny, ma możliwość wydrukowania powstałych dokumentów;
- w poszukiwaniu miejsc pracy w kraju i państwach UE – SzOK nie jest pośrednikiem pracy, doradca zawodowy wskazuje źródła informacji o ofertach pracy, podaje instytucje wspomagające osoby poszukujące pracy, określa najskuteczniejsze metody poszukiwania pracy, pomaga w wyszukiwaniu ofert przez Internet;
- w określaniu za pomocą testów multimedialnych: zainteresowań, zdolności, kompetencji, predyspozycji temperamentalnych, wartości, poziomu stresu u zainteresowanych osób.

Typowymi problemami zgłaszających się osób jest brak orientacji we własnych możliwościach i ograniczeniach, niemożność podjęcia decyzji, stres i nieodpasowanie do zawodu, brak integracji ról życiowych. Rozmowa doradczą staje się okazją do refleksji nad samym sobą i samopoznania w zakresie światopoglądu i systemu wartości, motywów wpływających na podejmowane decyzje dotyczące przyszłego zawodu, zasobów własnych, atutów jak i słabych stron, innych specyficznych aspektów związanych z indywidualną sytuacją decyzyjną.

Działalność Szkolnego Ośrodka Kariery w Centrum Kształcenia Ustawicznego wypełnia brakujące ogniwo w edukacji swoich słuchaczy i młodzieży innych szkół, a tym samym ma wpływ na zmianę wizerunku młodego człowieka z bieguna bezradności i marazmu w kierunku aktywizacji zawodowej. Przygotowanie słuchaczy do elastycznego poruszania się po rynku pracy, odważnego podejmowania decyzji dotyczących zakładania własnej firmy to priorytety działalności SzOK-u. Osoby korzystające z pomocy ośrodka z całą pewnością nabeżdżą umiejętności projektowania własnej drogi edukacyjnej prowadzącej do podjęcia pracy zawodowej, swobodnie będą się posługiwać nowoczesnymi technologiami informacyjnymi w komunikowaniu się i wyszukiwaniu informacji niezbędnych w życiu zawodowym, a także w miejscu pracy.